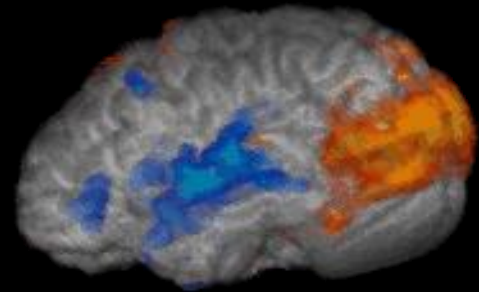
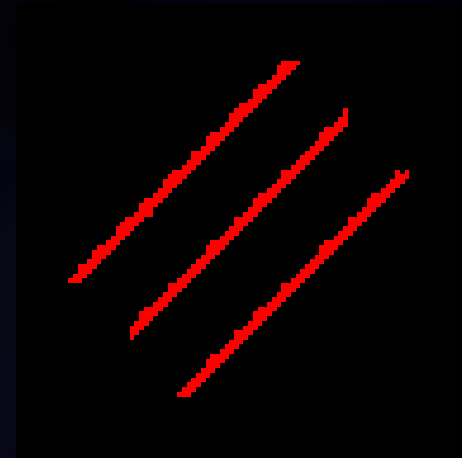
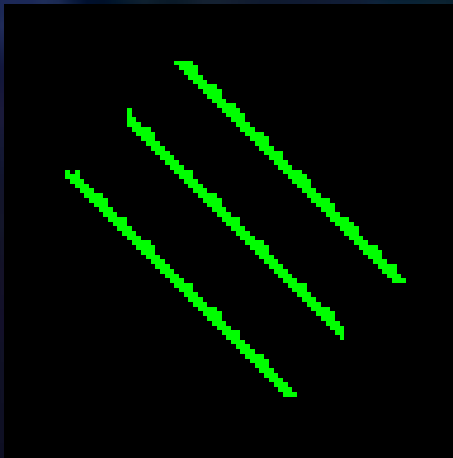

Traumatický stres a jeho psychologické a neurobiologické důsledky

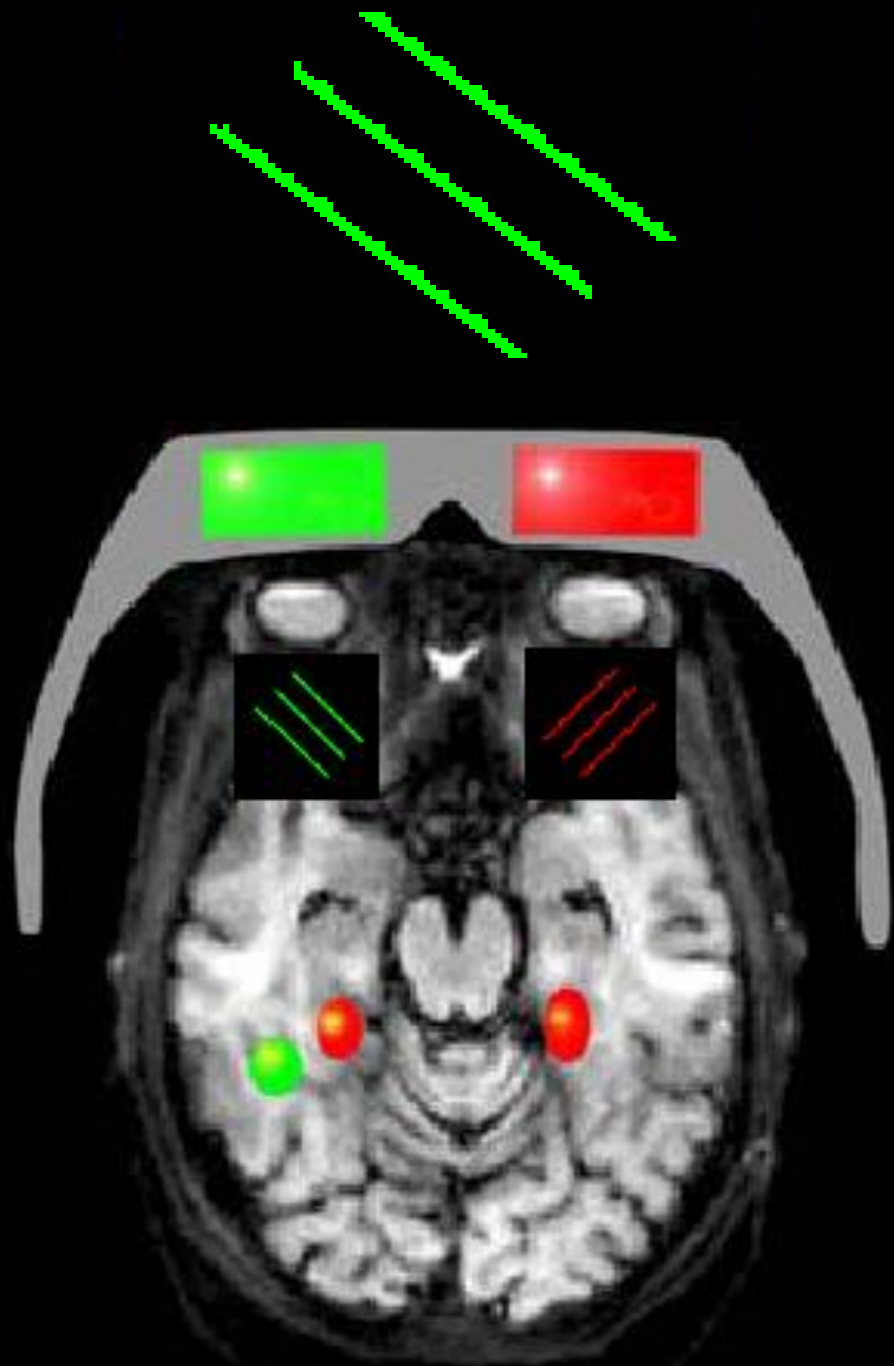

**Petr Bob, Centrum pro neuropsychiatrický výzkum
traumatického stresu, 1. lékařská fakulta UK**

**Co uvidíme když umístíme před
pravé a levé oko dva odlišné
stimuly?**

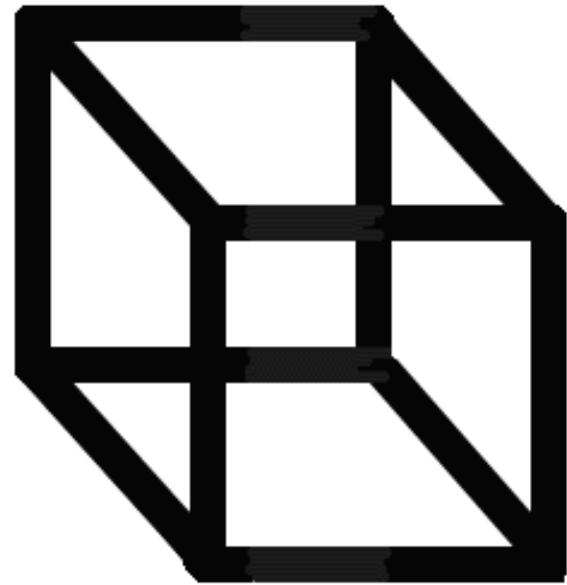
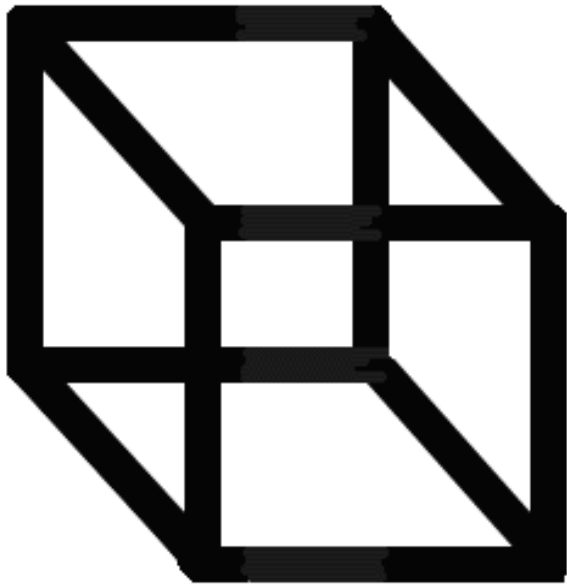
Uvidíme mřížku?

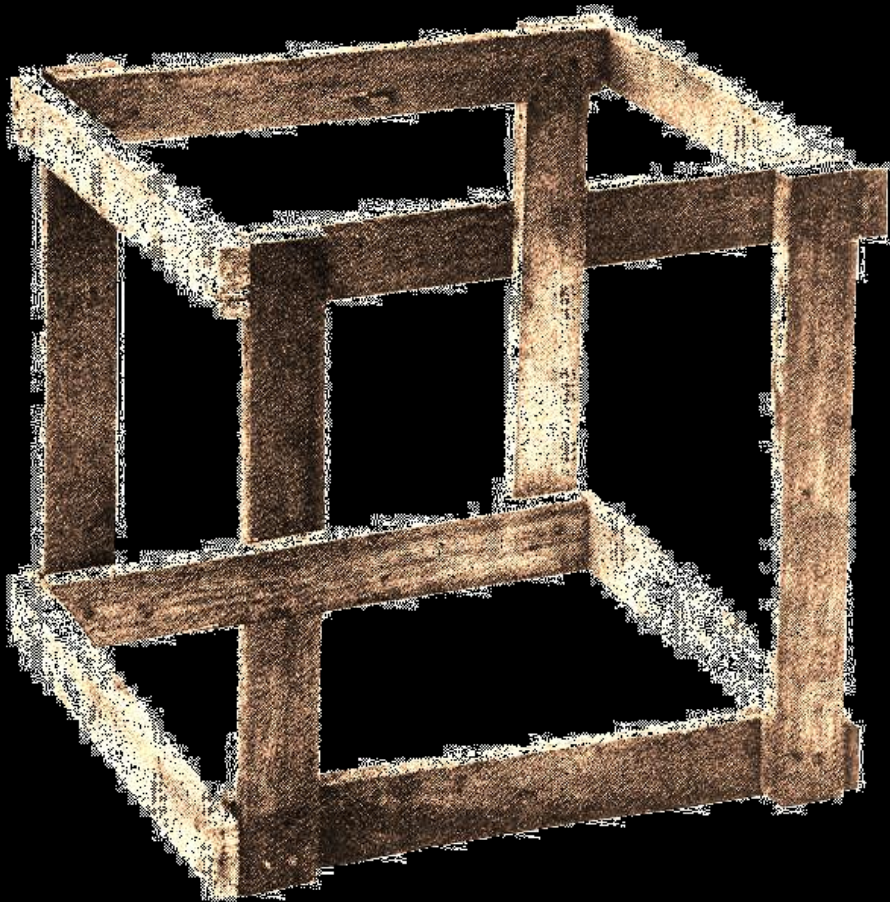
```
this == &rhs
lockSize = this.m_n
keySize = this.m_key
memcpy(m_key, this.m_key,
memcpy(rhs.iv, blockE
memcpy(feedback, rhs.fec
memcpy(feedback, rhs.fec
feedback = new BYTE[b]
feedback = new STTB[b]
mp) = new BYTE[
p) = new BYTE
ym_key, this.m
```

**Vlastní vědomý proces vnímání
je důsledkem interpretace.**

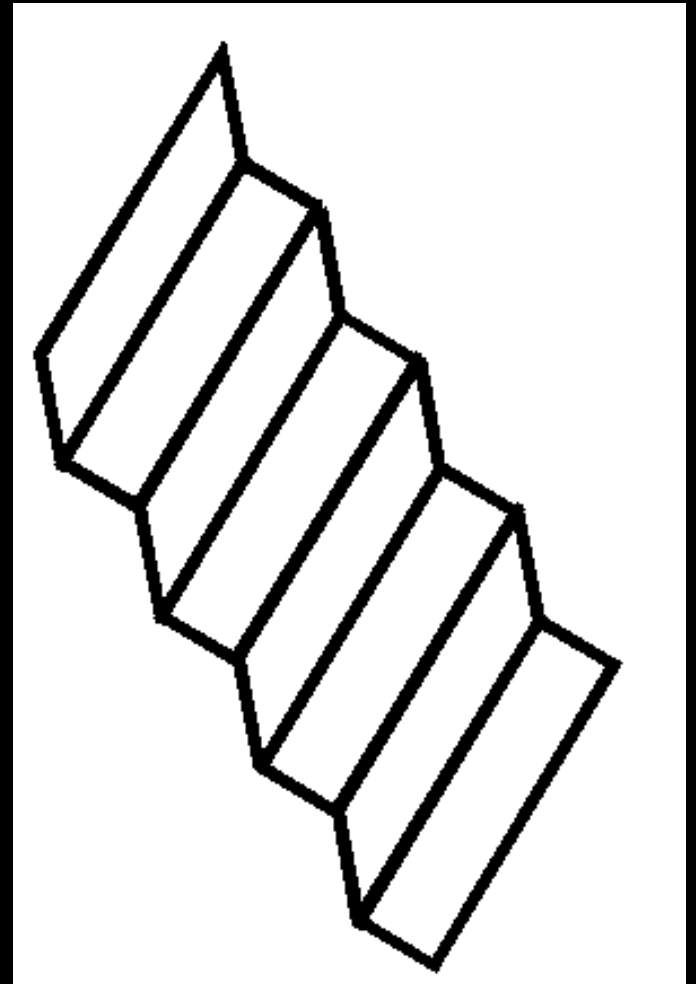
Jiným příkladem je
Neckerova krychle

Magická Neckerova krychle

schody

Obecnější případ mnohoznačného vnímání reality a její interpretace představují projekční testy

např. Rorschachův test

Tematický apercepční test (TAT)

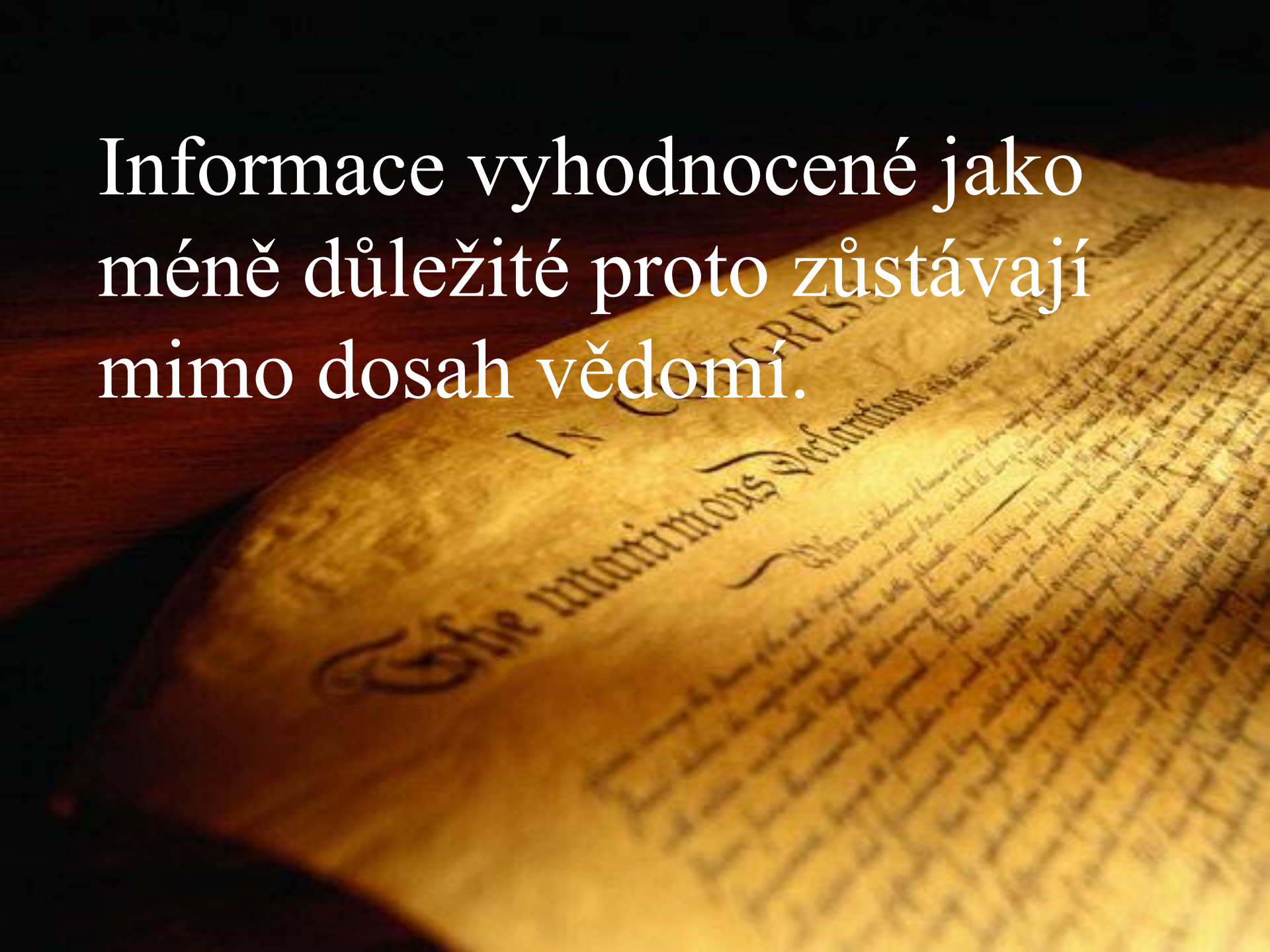
Interpretace reality proto představuje preferenci určitého výkladu mnohoznačné skutečnosti.

Podle stávajících poznatků se na této interpretaci významně účastní vyšší kortikální funkce, především v oblastech ventrolaterálního prefrontálního kortexu, které umožňují řešení podle dominantních kritérií interpretace vnímané informace.

Informace vyhodnocené jako méně důležité proto zůstávají mimo dosah vědomí.

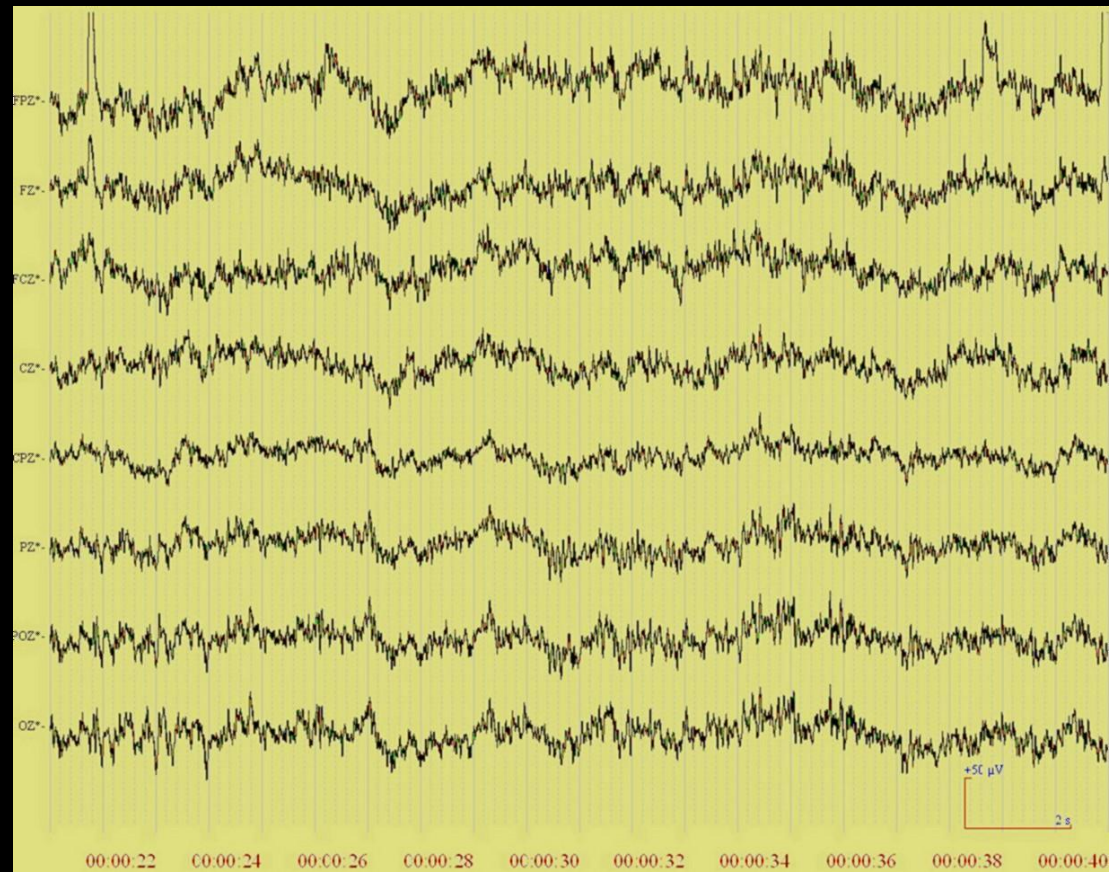
DRINK COKE

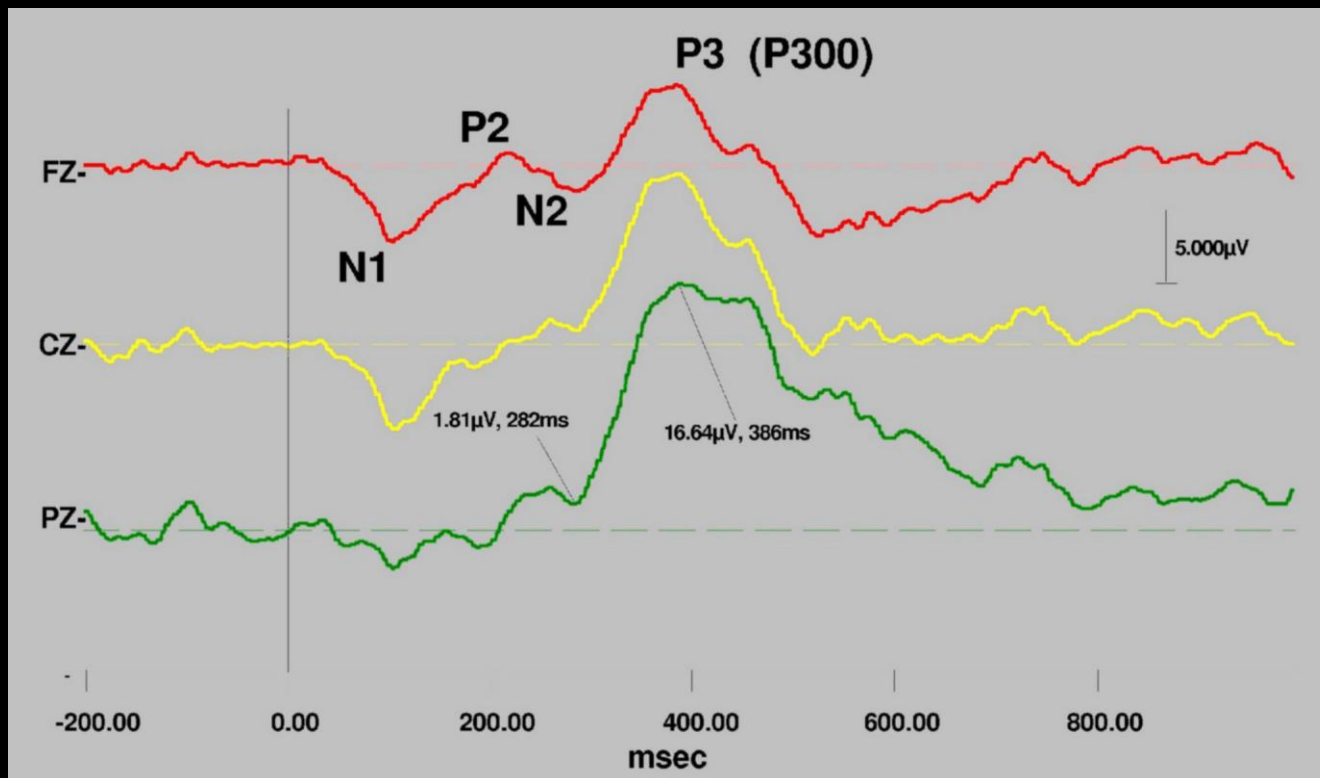
EAT POPCORN

**V roce 1957 byl realizován pokus s podprahovou stimulací:
vzestup prodeje popcornu o 58% a coca-coly o 18%
(Wortman et al. 1992).**

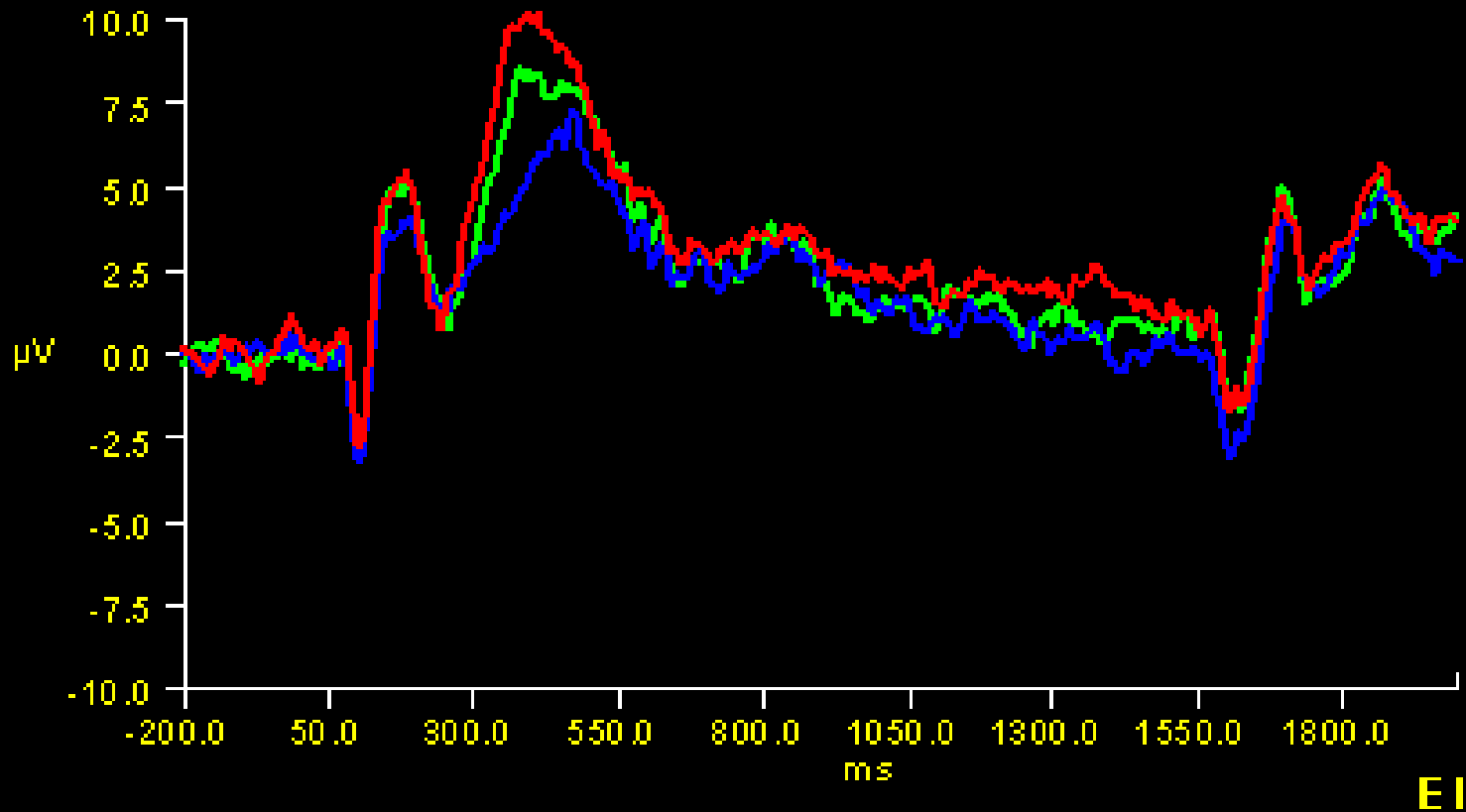

Jedním z nástrojů pro měření reakcí na sublimální podněty je záznam evokovaných potenciálů (ERP).

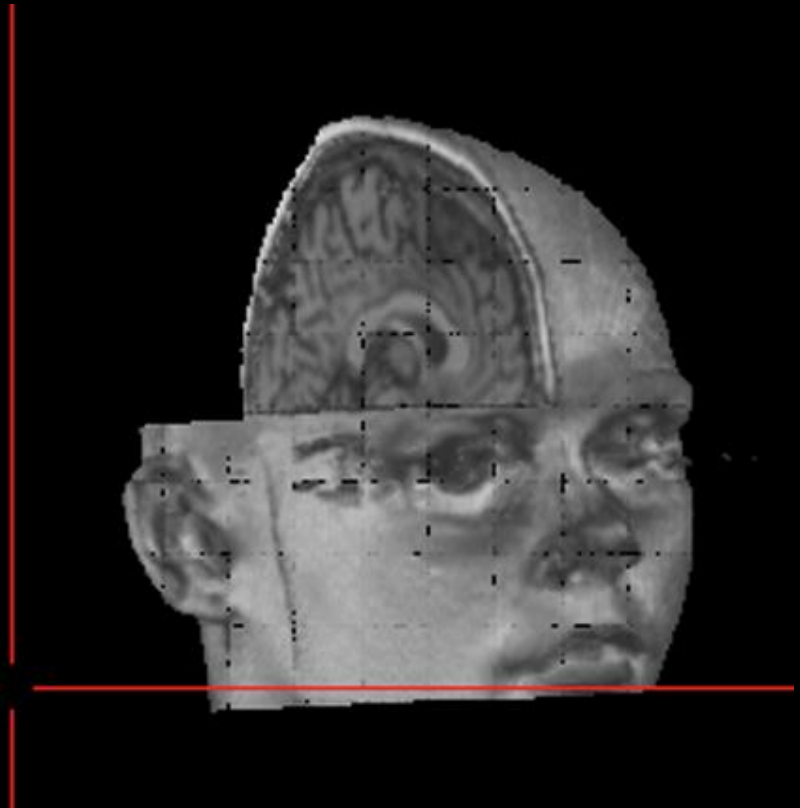
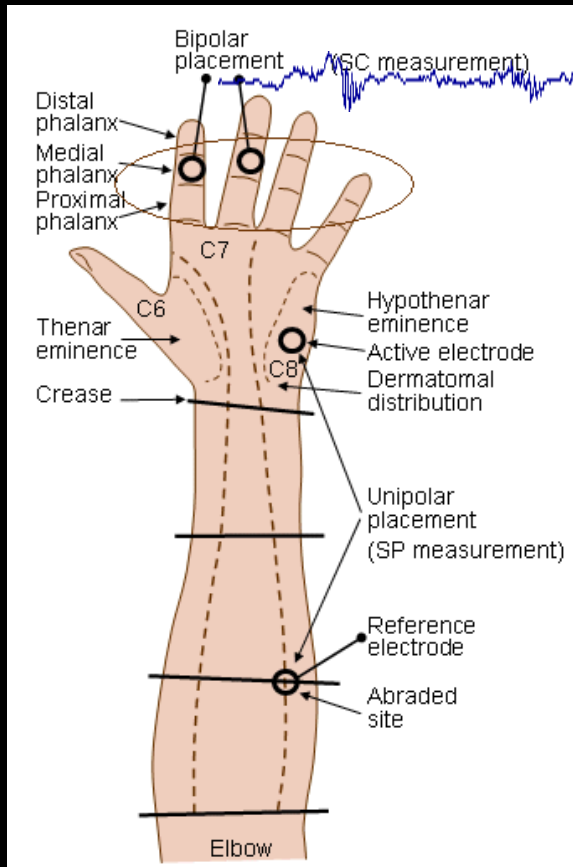

Po zprůměrování velkého počtu záznamů za stejné experimentální situaci získáme po odstranění šumů průběh reakce na podnět.

Pro studium kognitivního a emočních procesů je významná vlna P300, která rovněž odráží sublimální kognitivní a emoční procesy.

Elektrofyzilogické měření elektrodermální aktivity

EDA je modulována především limbickými strukturami, viz. review Critchley Neuroscientist. 2002 Apr;8(2):132-42

V případě obtížné rozhodnutelnosti o této interpretaci dochází ke vzniku kognitivního konfliktu.

červená

modrá

zelená

A black and white portrait of Pierre Janet, a French psychologist. He is shown from the chest up, wearing a dark suit, a white shirt, a dark tie, and a dark bowler hat. He has a full white beard and mustache and is wearing round-rimmed glasses. The background is dark and out of focus.

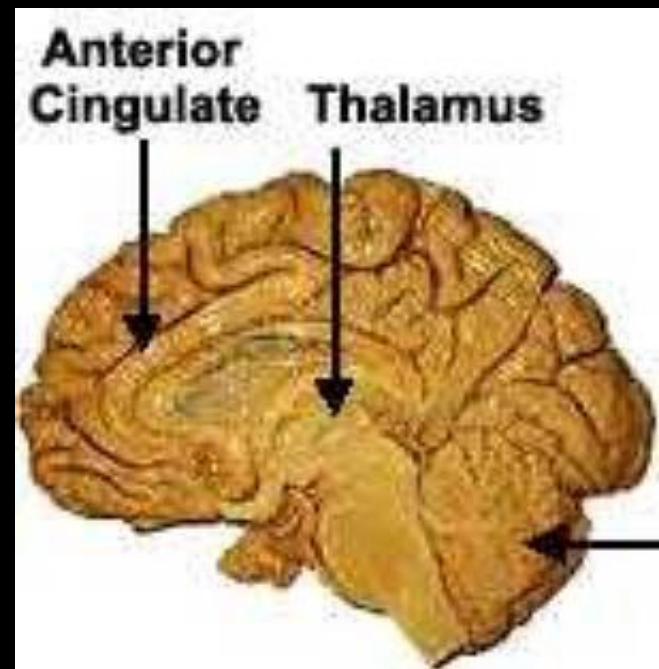
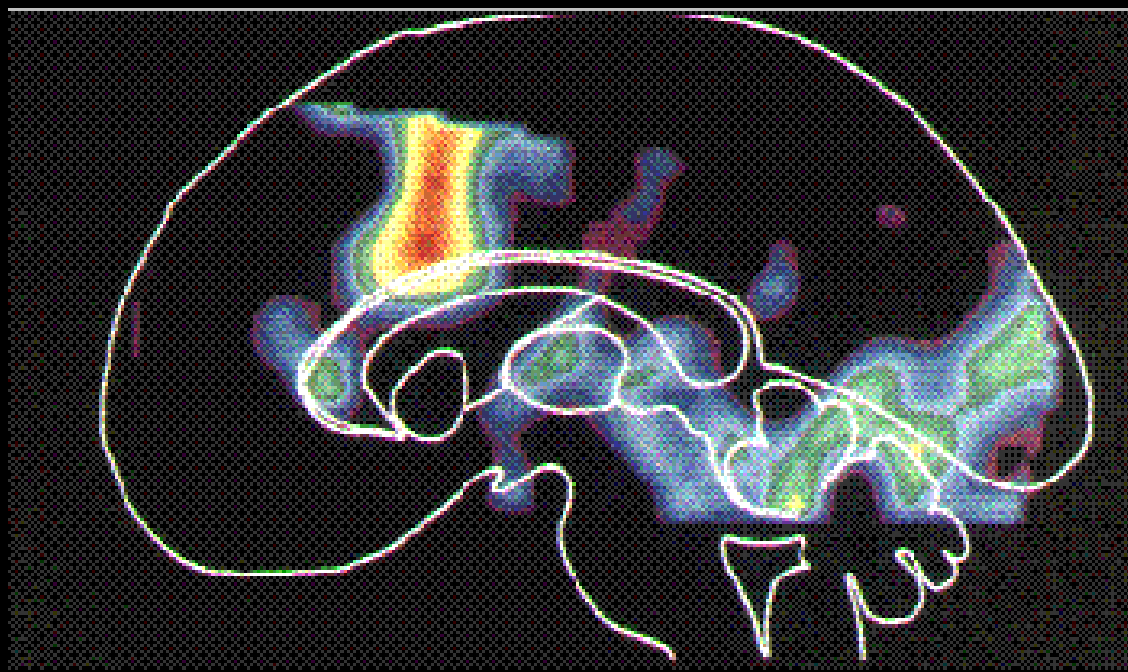
**Neřešitelnost konfliktu
může vést k DISOCIACI,
která představuje událost ve
vědomí nejčastěji v reakci
na traumatický stres, která
nezapadá do stávajících
kognitivních schémat v
důsledku přítomnosti
kognitivního konfliktu.**

**PIERRE JANET
(1859-1947)**

Pojem disociace a intrapsychického konfliktu rozpracoval také Sigmund Freud a tento pojem stál u zrodu psychoanalýzy a dalších směrů v psychoterapii.

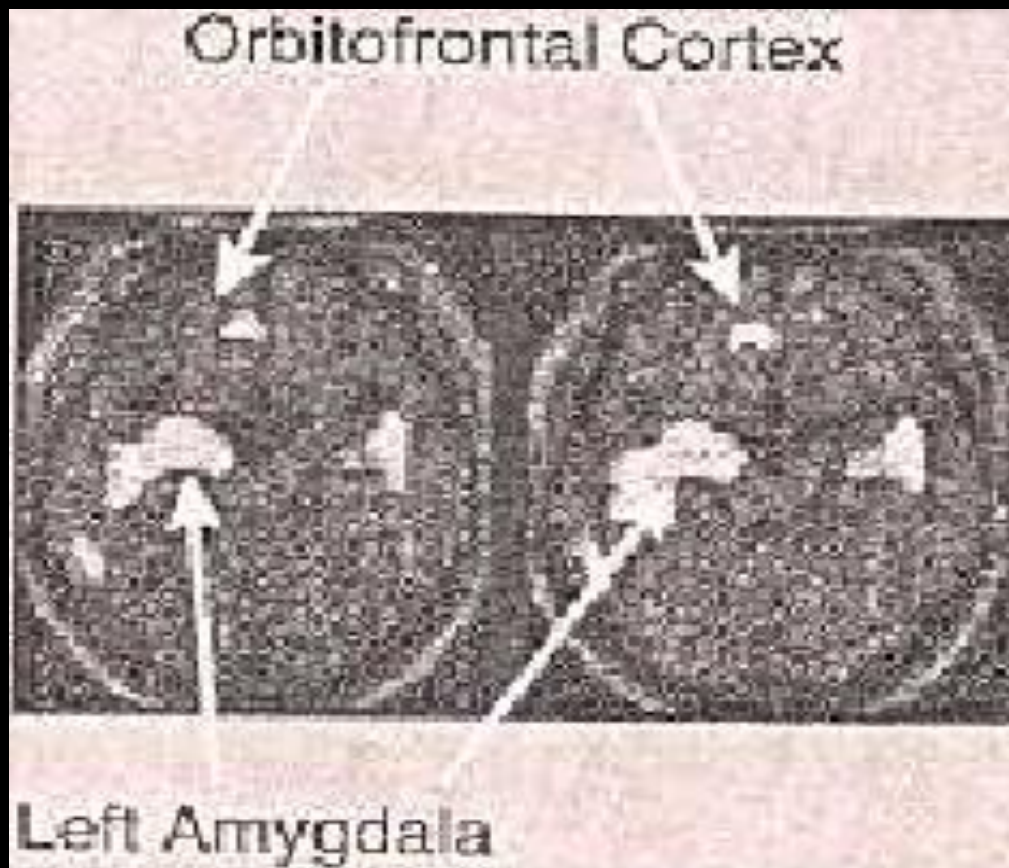

K detekci kognitivního konfliktu („Nevím co mám dělat“)
dochází v souvislosti s aktivací
anteriorního cingulárního kortexu,
která má za následek aktivaci centrální
autonomní sítě a stresovou reakci.

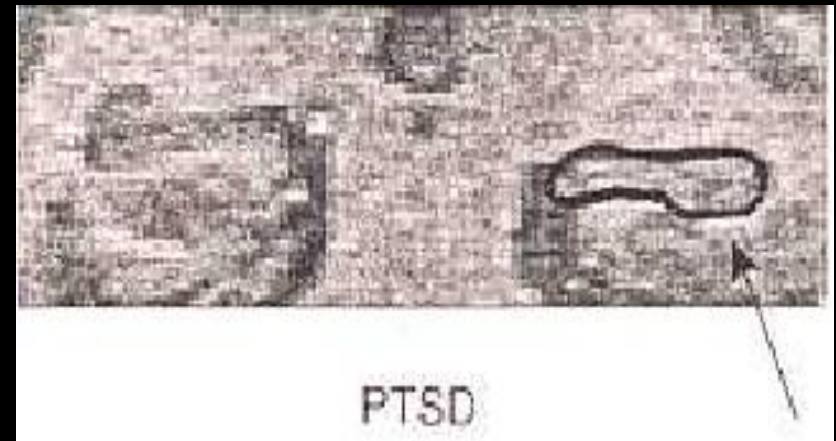
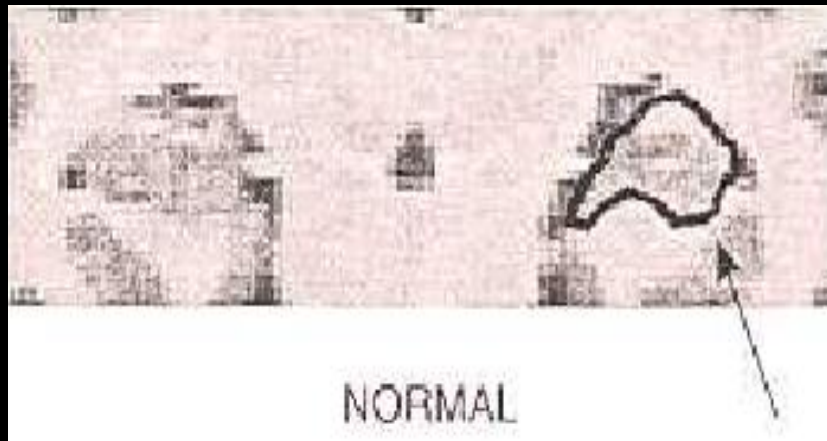

Podle stávajících nálezů působení traumatického stresu a disociace narušuje nejen normální funkce vědomí člověka ale zároveň s tím také normální funkce CNS zejména pak funkce limbického systému a může vést k limbické iritabilitě jejímž projevem je hyperexcitabilita neuronů limbického systému.

Po podnětu, který vyvolává strach můžeme pozorovat výraznější MRI aktivaci v levé amygdale u pacientů s postraumatickou stresovou poruchou (vpravo) ve srovnání s kontrolní skupinou (Bremner, 2003; Teicher, 2003).

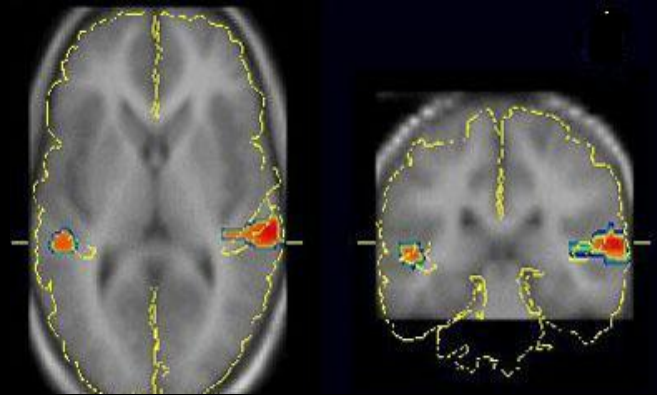
Působení traumatického stresu na mozek je doloženo také dalšími měřicími metodami jako jsou např. zobrazovací metody.

MRI hippocampu u zdravých jedinců ve srovnání s jedinci s PTSD vykazuje zřetelné zmenšení objemu (Bremner, 2003).

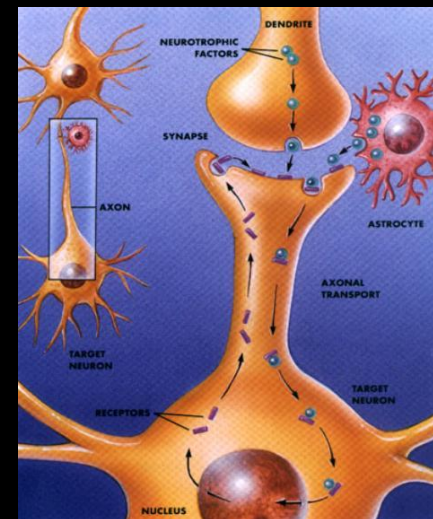
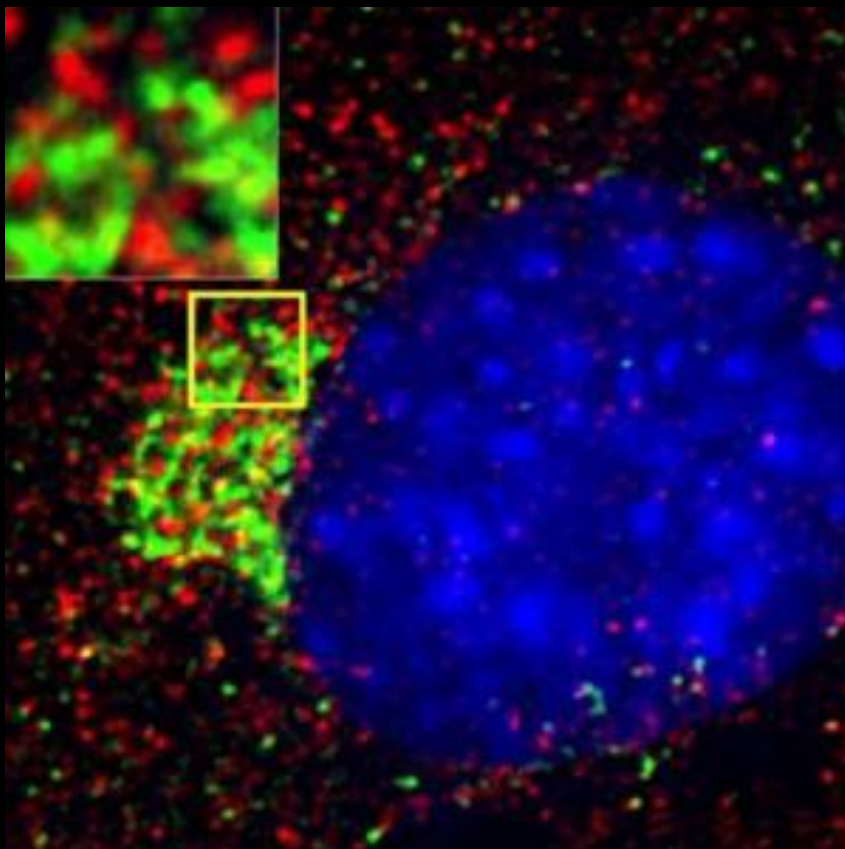

Vlivem traumatického stresu bylo také k doloženo zmenšení objemu corpus callosum a porušení interakcí mezi hemisférami, které může vykazovat vztah k alexithymii a disociaci. (Teicher, 2003, 2006).

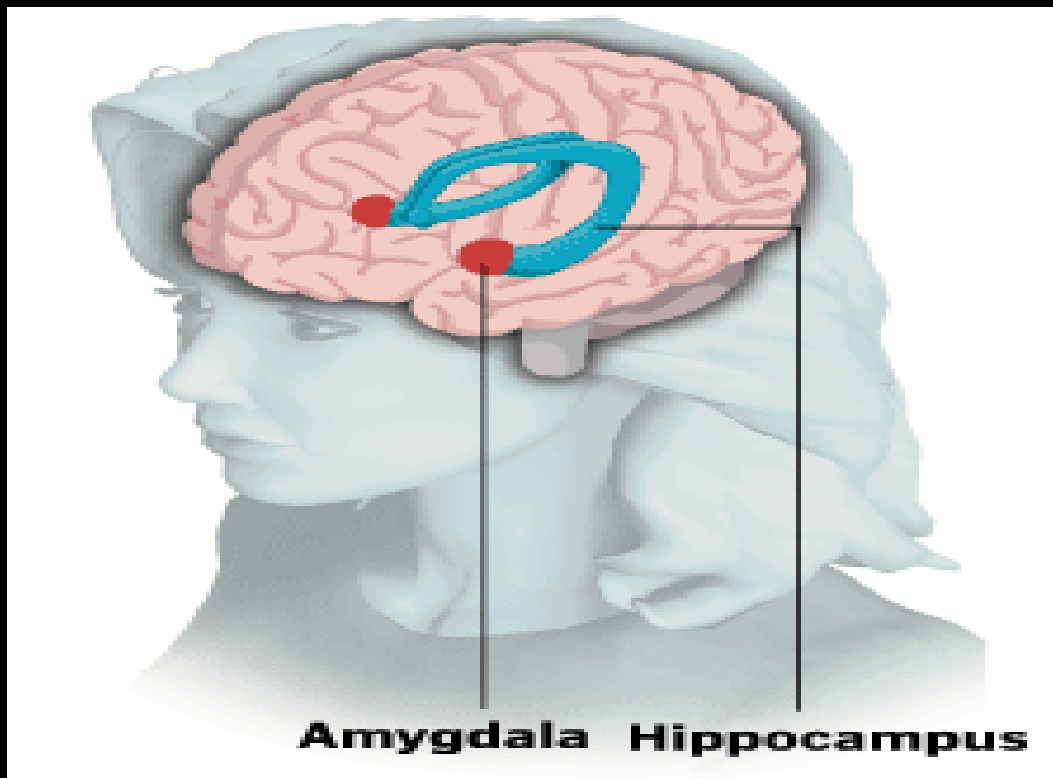
Mezi vlivy traumatického stresu byl také zjištěn závažný vliv verbálního a emočního týrání dětí na neurobiologické funkce a strukturální uspořádání mozku.

(Teicher et al., 2006).

Vlivem stresu dochází ke snížení exprese neurotrofních faktorů např. BDNF, které má za následek změny v synaptické plasticitě, poruchy konsolidace paměti a může být příčinou neurodegenerativního procesu.

(Duman & Monteggia, 2006; Dranovsky & Hen, 2006; Teicher, 2003).

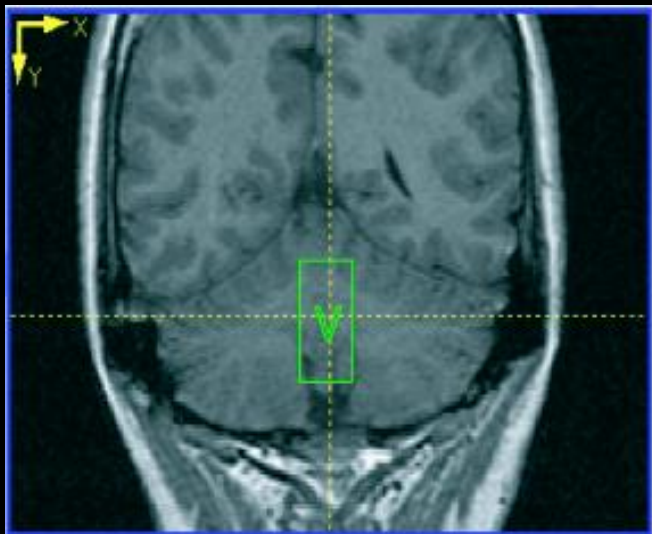
Traumatický stres se projevuje poruchou konsolidace paměti především v

-amygdale

-hippocampu

-prefrontálním kortexu

dochází ke vzniku traumatické paměti a procesu disociace traumatických vzpomínek od vědomí.

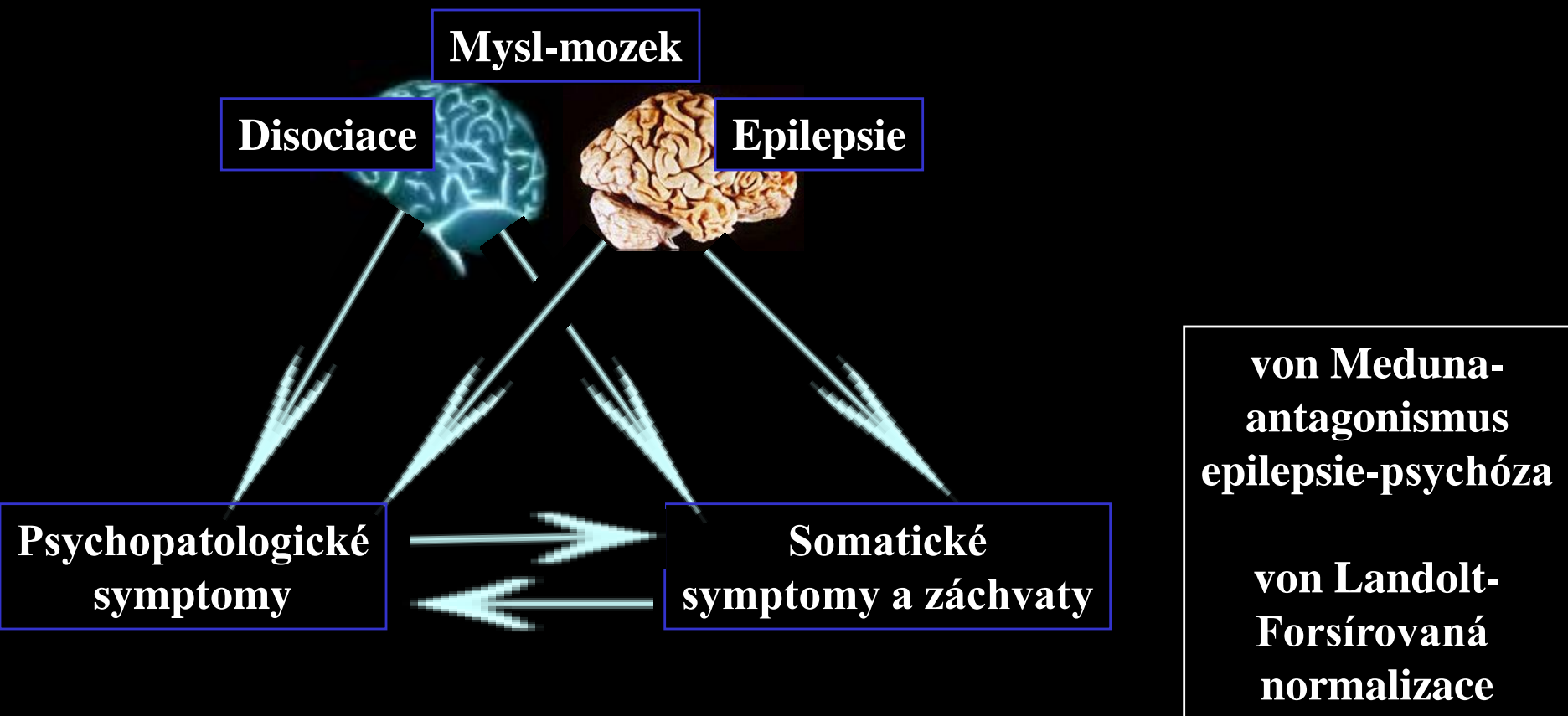
vermis

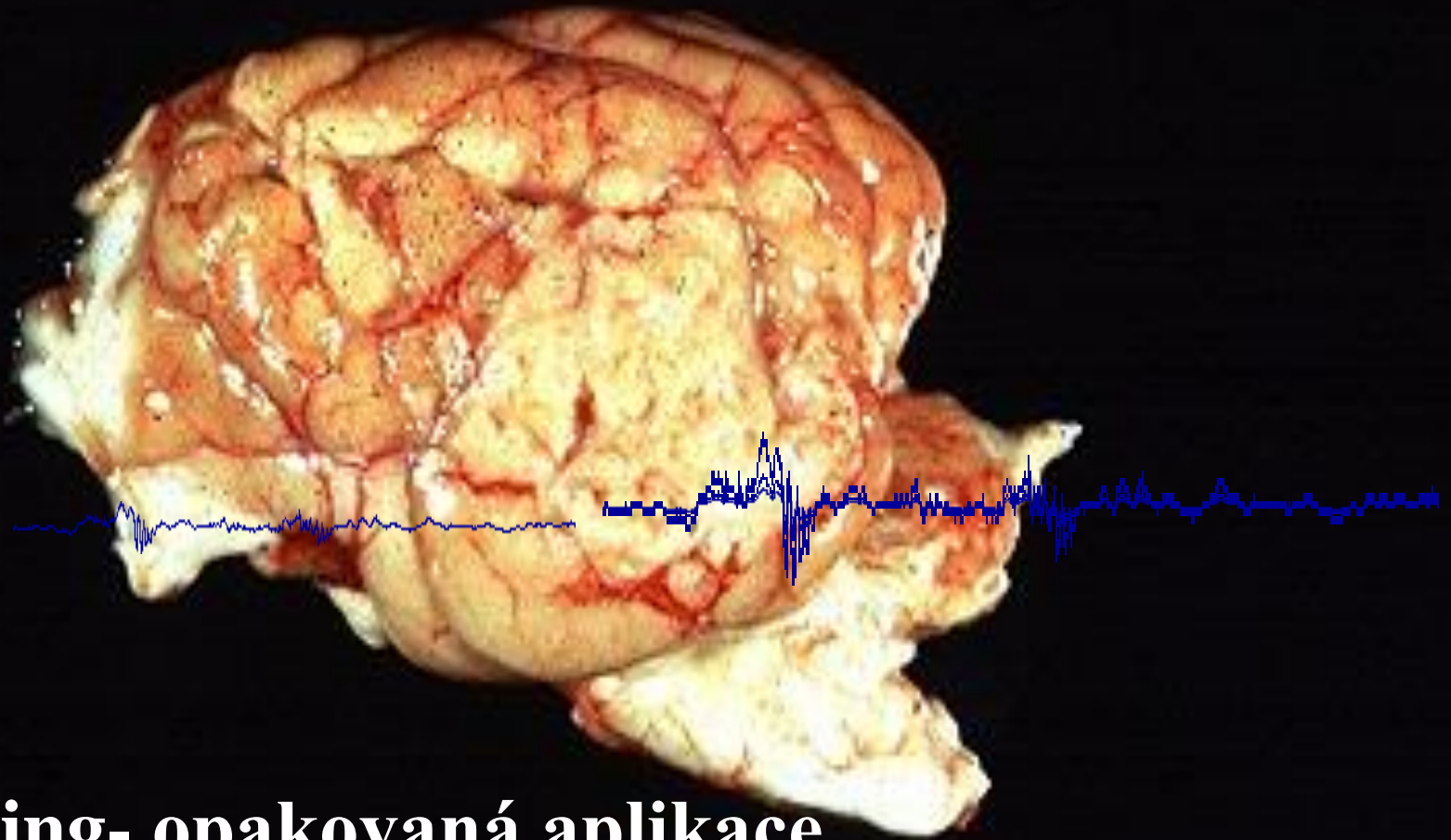
Traumatický stres může mít za následek abnormality v oblasti mozečku (Anderson et al., 2002), které jsou asociovány s celou řadou psychiatrických poruch a doprovázeny somatickými, senzoryckými a behaviorálními symptomy, které se vyskytují také u epilepsie temporálního laloku, a které jsou důsledkem poruch inhibičních systémů emoční regulace a limbické iritability (Teicher, 2003).

Jedním z pravděpodobných neurofyzilogických projevů traumatického stresu je dle současných poznatků přítomnost epileptické aktivity v temporo-limbických strukturách, která může být v některých případech patrná i v povrchovém EEG.

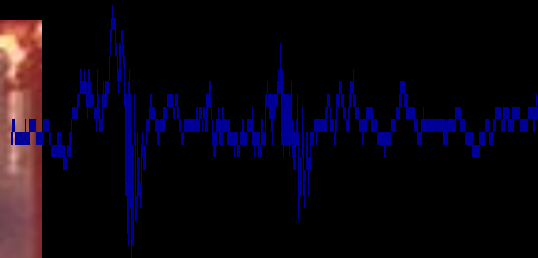
Společné mechanismy působení traumatického stresu a epileptiformní aktivity

Kindling- opakovaná aplikace subkonvulzivního podnětu

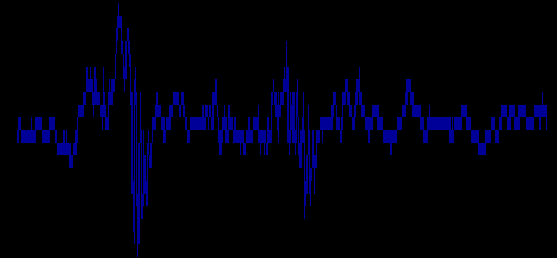
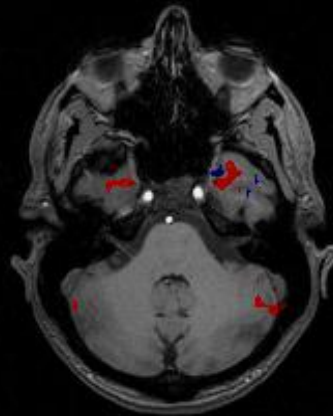
Mechanismus působení traumatického stresu
v důsledku senzitivace stresovými podněty?

- Epileptická či epileptiformní aktivita způsobená kindlingem se projevuje vysokou mírou neuronálního **chaosu**, který v takovéto míře není přítomen v žádné EEG aktivitě během bdění či spánku.
- **Chaos** jako **ztráta řádu** je pravděpodobně způsoben poruchami inhibičních systémů v důsledku **sensitizace**, která vede k extrémní citlivosti vůči malým (jinak podprahovým) stimulům, zvýšené neuronální excitabilitě a emoční dysregulaci.

Hypotéza

Vztah mezi epileptiformními změnami a působením stresu může být zprostředkován neuronálním chaosem, který je na vnitřní úrovni vyjádřen chaosem psychologickým.

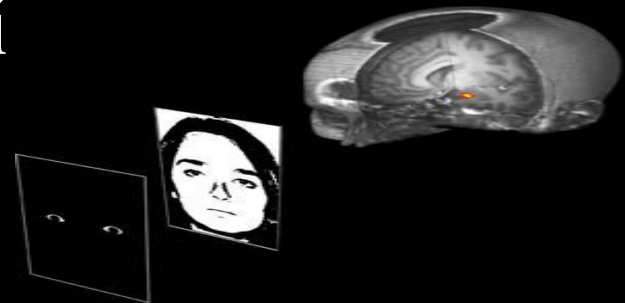
Bob, P. (2003). *International Journal of Neuroscience*, 113, 903-914.

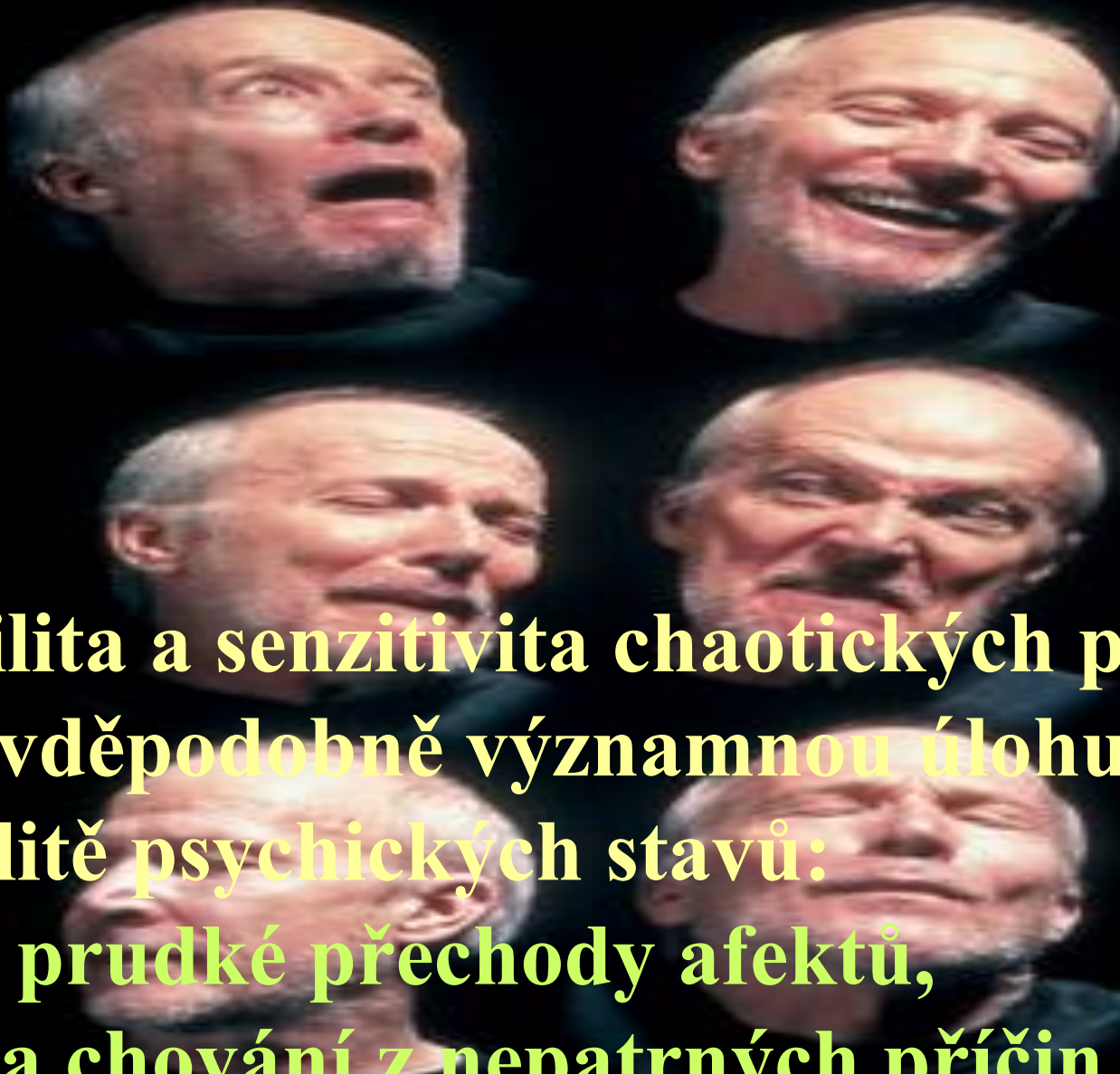
Bob et al. (2006). *Physiological Research*, 55 (Suppl. 1), 107-112.

Bob, P. (2007). *International Journal of Clinical and Experimental Hypnosis*, 55, 435-56.

-Hlavní principy **teorie chaosu** navrhl **Henry Poincaré**, který zjistil, že velmi malý vliv může mít za následek nepřiměřeně velké důsledky v budoucnosti.

-Stávající výzkum ukazuje, že tyto principy mohou být zvláště významné pro pochopení přírodních procesů a také procesů v **mozku** a **lidské mysli**.

Nestabilita a senzitivita chaotických procesů má pravděpodobně významnou úlohu v nestabilitě psychických stavů: náhlé a prudké přechody afektů, nálady a chování z nepatrných příčin.

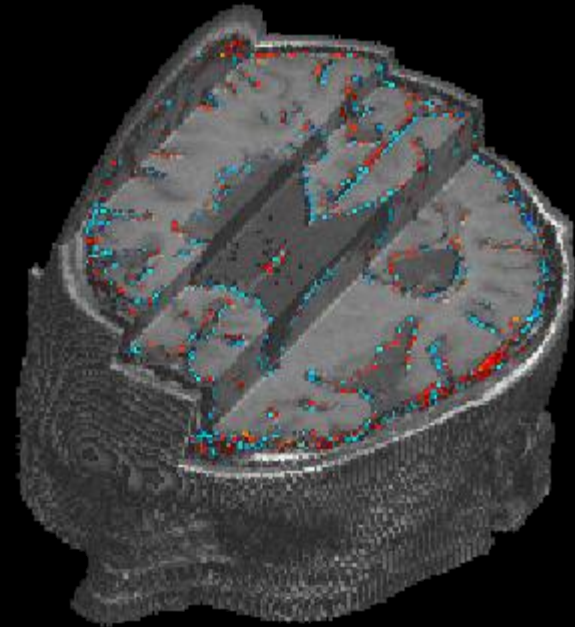

Chaos pravděpodobně hraje významnou úlohu také v kognitivních procesech a při vzniku mentálních poruch např. deprese, schizofrenie nebo disociativních onemocnění a také v případech psychosomatických projevů traumatického stresu.

Chaos a řád lidského mozku

V lidském mozku existují rozsáhlé vazby mezi jeho oddělenými částmi, jejichž původ není vysvětlen tzv. „binding problem“. Tyto vazby se vztahují ke kognitivním procesům a vědomí, a mají podobu zdánlivě náhodných synchronizací. Tento proces integrity a vazby mezi oddělenými částmi mozku je porušen u schizofrenie.

Lee et al., Brain Res Rev 41, 2003, 57-78.

**Extremní případ ztráty řádu
a chaotické pseudonahodilosti
schizofrenních asociací představuje
tzv. slovní salát.**

NEUROSCIENCE PERSPECTIVES

Chaos and Schizophrenia: Does the Method Fit the Madness?

Martin P. Paulus and David L. Braff

Pseudonáhodnost schizofrenních asociací a porušení obvyklého řádu myšlení mohou být vysvětleny jako důsledek chaotických změn v neuronální dynamice.

DEG C

-110.1

-100

-90

-80

-70

-60

-50

-40

-30

-20

-10

0

10

20

30

40

50

56.9

**Hlavní objevy při vzniku
teorie chaosu byly objeveny v šedesátých
letech Edwardem Lorenzem a aplikovány
v meteorologii.**

**Podle těchto poznatků může mávnutí
motýlím křídlem v Evropě může
vyvolat tornádo v Americe**

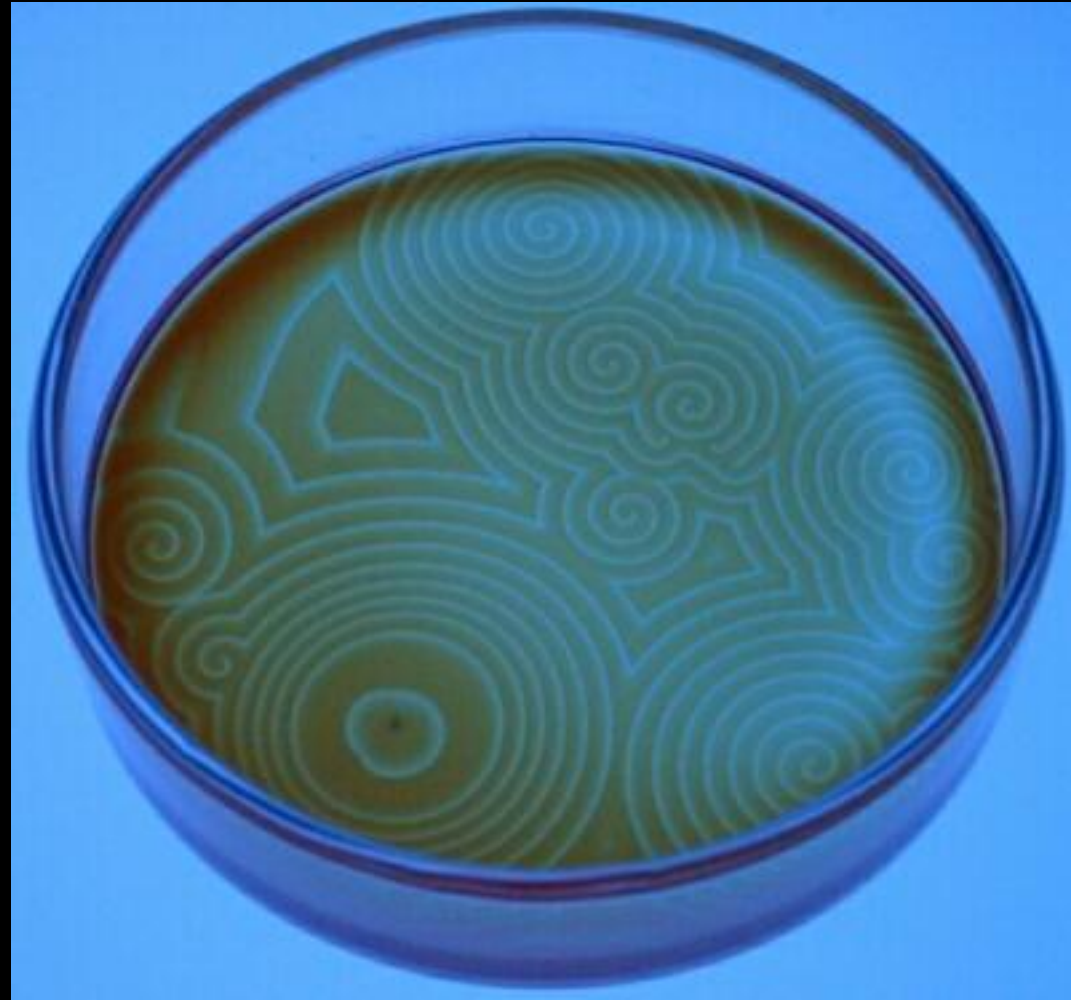

**Chaotické procesy vedou
k sebeorganizaci, která působí
proti principu entropie**

Chaos a disipativní systémy:

Nerovnovážná
reakční kinetika

Děkuji Vám za pozornost.

petr.bob@lf1.cuni.cz

petrbob@yahoo.com

